

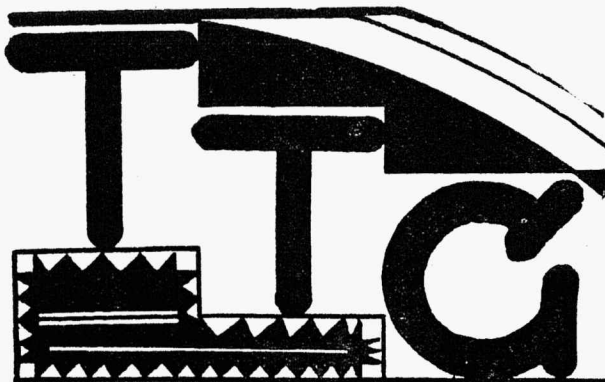
TTG

„TTG“ X AASTA JUUBELI ERINUMBER

NR. 2

NOVEMBER 1938

XI AASTAK.

TARTU II GÜMNAASIUMI,
TARTU II PROGÜMNAASIIUMI JA TARTU II REAALKOOLI HÄÄLEKANDJA

Nr. 2.

12. november 1938.

XI aastakäik.

Väljaandja: Tartu II Gümnaasium. Pea- ja vastutav toimetaja K. Raud, abi A. Raielo. Tegevtoimetaja: L. Pullerits. Toimetuse liikmed: H. Imelik, T. Kudeviita, L. Laursoo, A. Mägi, H. Parmson. Kunstiline nõuandja: J. Hirsch. Talituse juhataja: V. Käpa. „TTG“ ilmub 8 korda õppeaastas, alates oktoobrist igal õppekuul. Tellimishind aastatellijale 20 s. number, kuutellijale 25 s. number.

Kooli XIX aastapäevaks ja kooli ajakirja „T.T.G.“ X aasta juubeliks.

Kõige lihtsamad tõed on ikka niisugused, et neid tuleb sageli meelde tuletada. „Ühenduses peitub jõud,“ hüüavad nii noored kui vanad, et koondada ridu ühiste sihtide taotlemisel. Jõudude kontsentratsiooni kaudu saavutame rohkem, kui seda suudame individuaalselt, ainult oma isiklikule võimete kompleksile toetudes. Inustugem ühiseks tööks ja arendagem endist leidlikkust ja orienteerumisvõimet, mis on nii oluline uute väärtuste loomisel tuleviku elus!

Jean Jacques Rousseau, prantsuse valgustusaja väljapaistvamaid esindajaid, rõhutas peale

kõige muu, et noori tuleb kasvatada kogemustest ja omaalgatuse kaudu. Neile põhimõttele ongi rajatud meie aja noorte isetegevus.

Meie Õpilaspere isetegevuse väljapaistvamaid saavutisi on ajakiri „TTG“, kes kooli aastapäeval, 14. novembril võib pühitseda oma X aasta juubelit ja uhke olla oma suurte ülesannete edukale täitmisele kooli elus.

Loodame, et „TTG“ ümber koguneb ikka rohkem ja rohkem uusi talente ja innukaid kaastöölisi, kes juhivad „TTG-d“ uutele algustele ja veel ulatuslikumatele tegevusväljadele järgneval aastaküm-

nel. Ühtlasi avaldan südamlikku tänu senistele „TTG” kaastöölis-tele — nii õpetajaile kui ka õpilasi-tele.

Kooli XIX aastapäeva puhul tervitan aga kõiki, kes otseselt kuuluvad meie kooli rohkearvulisse perre või kel kaudselt on ühendus meie kooliga. Tervitan õpilasi, õpetajaid, lastevanemaid, vilistlasi, kooli ainelisi ja vaimseid

hooldajaid ja Eesti koolide kõrge- maid juhte. Olgu see päev eriti meie kitsamale kooliperere mee- lepäraseks tähtpäevaks, mil võime unustada hetkeks möödunud pin- gutust nõudvad tööpäevad, mil võime pilgu heita seni tehtud tööle ja uut hoogu võtta eelseis- vate vastutusrikaste kohustuste in- nukaks täitmiseks. J. Adamson, direktor.

Oma koolile ja ajakirjale „T.T.G.”

Keset novembri hallust ja niis- kust on taas saabunud argipäev- sust unustama panev päev — kooli aastapäev. Raske on leida sobivat väljendust hinges helisevaile üle- vaile mõtteile, kuid teadku sünni- päevalaps, et Õpilaspere südam- likemad õnnitlused saadavad teda algalval stardil.

Ent teisestki sünnipäevalapsest,

pealegi juubilarist — Õpilaspere ajakirjast „TTG” — ei saa vaikides mööduda. Senised 10 aastat tõsist tööd, julgust võidelda raskustega jne. — kõik see kohustab „TTG” edaspidist tegutsemist. Ka „TTG- le” kõige paremat!

Virve Liik,

Õpilaspere vanem.

Kooli XIX aastapäevaks.

Jälle on möödunud aasta kooli- töös ja kätte on jõudnud kooli XIX aastapäev. See päev toob endaga palju ärevust ja rõõmsat meeleolu. Aastapäev on meile meeleolukaks pühapäevaks argi- päevases koolielus. Seepärast ol-

gem kõik ülevas meeleolus ja rõõ- mustugem üheskoos!

Soovin meie armsale koolile palju õnne ja energiaküllast tule- vikku tema sünnipäeva puhul.

Linda Pullerits,

„TTG” tegevtoimetaja.

„T.T.G.” 1928—1938.

„Aeg kohustab. Aeg ootab oma lastelt algatusi, tegutsemist, tegusid. Aeg ei salli paigalseismist, sest ta ise on liikuv, edasi- rühkiv. Kes ei lähe ajaga ühes, jääb talt kaugemale maha — aeg teda ei oota. Ja aja-

le järele rutata pole kerge. Seepärast tu- leb kaasas käia ajaga. Veel ideaalsem oleks käia aja ees, olla teenäitajaks ajale.

Meil noortel on palju ülesandeid, kui tahame kasvada tunnustatud kodanikeks

Dir. J. Adamson,

„TTG“ praegune heasoovlik patroon ja aktiivne juht.

tulevikuriigis. Oleme otsijad, nagu on otsiv praegune aegki. Ent hoidugem, et meie ei jääks igavesti sellisteks. — Meist peavad saama aja teejuhid, kes sammuvad ta ees, leegitsevad tõrvikud käes ja julguselipp lehvimas peade kohal.”

„Olgem ise! Igaühel peab olema oma tee. Igaühel peab olema oma tuli. Igaühel peab olema oma jumal, oma talisman. Igaühel peab olema oma armastus. Igaühel peab olema oma unistus, oma kirg. Olgu meil igaühel need võrratud aarded!”

Need tsiteeritud laused on juhtkirjade katked „TTG“ esimesest numbrist, mis ilmus 14. novembril 1928. a. Neist võime lugeda kõige rohkem seda, et „TTG“ väljaandmisele asuti erilise innuga, andumusliku vaimustusega ja suure kohusetundega. Ja tegelikult oligi lugu nõnda.

Mõte hakata välja andma „TTG-d“ tekkis peaaegu üheaegselt nagu mingi ilmutuse näol tolleaegses koolijuhatajas, Õpilaspere juhtivais ringes ja ka nende ridade kirjutajas, ja kui viimane algatas korra juttu „TTG“ väljaandmisest, siis oli kohe ilma pikemate läbirääkimisteta mõtte küps, sest ta oli haudunud kõigil asjaosalistel juba mõnda aega salajaselt peajudes. Isegi ajakirja otstarve ja ülesanded olid hoobilt selged. „TTG“ pidi saama peegliks, kust paistab kooli õige nägu. Ta pidi andma detailse kujutuse sellest, mis sünnib iganädalise kooli elus, saades seega ühtlasi parimaks koolikroonikaks. Kuid ta pidi püstitama ka tuleviku tähiseid, kuhu poole võtta suunda. Leiti, et „TTG“ on niisama tähtsaks õpilaste isetegevuse arendamise vahendiks kui iga ring, kui Õpilaspere enda juhtivad organid. Leiti, et ta on kõigiti sobivaks kasvatus- ja vaimse arendamise vahendiks. Vastu vaidlemata võeti omaks töö, et pole ühtlasi paremat kohta õpilaste katseloomingu avaldamiseks kui „TTG“.

Ja niisiis oli idee avalikkuse ette toodud ja programmilised põhijoonedki varsti kindlaks määratud, mis kümne aasta kestes ei ole kuigi palju muutunud ega saagi palju muutuda.

Alguses ei julgetud käsikirjadega veel trükikotta minna, vaid kaks aastat paljundas ajakirja oma mimeograafibüroos Lastevanemate-komitee juhatause liige A. Purri, kes samuti kooli ja Õpilaspere algatusele soojalt kaasa elas ja kõik tegi, et ajakiri tehniliselt rahuldaks nõudeid.

Kolmandat aastakäiku hakati aga trükikima O.-ü. K. Mattiesen'i trükikojas, kus ajakirja on trükitud tänaseni. Siinkohal ei saa kuidagi jätta märkimata selle trükikoja personaali erakordset korrektsust ja vastutulelikkust eesotsas trükikoja juhataja R. Mölder'iga ja faktor G. Haffner'iga. Trükitehniliselt hea töö, võrdlemisi mõdukas trükihind, peamiselt aga korrektsus, soovide arvestamine ja alatine teenistusvalmisolek ongi põhjused, mis on sidunud seni „TTG-d“ selle trükikojaga.

Mimeografeeritult ilmus „TTG“ suures 32 × 23 sm kaustas, trükitult esialgu ka veel 28 × 20 sm kaustas, kuni 1935. a. sü-

Ilse Post,
„TTG“ I aastakäigu tegevtoimetaja
(S. Adamson'i joonis).

gisest mindi üle praegusele otstarbekamale 22 × 18 sm kaustale.

Mimeografeeritult ei saadud muidugi trükkida linoollõikeid ega muid pilte, vaid tuli piirduda ainult läbi vahapaberi kopeeritud joonistega, mida avaldati kaunis ohrtrasti. Siiski ilmus üksiknumbreid, kuhu käsi- või trükipressiga valmistatud linoollõikeid sisse kleebiti või enne mimeografeerimist „Varraku“ trükikojas tekstilehtedele trükiti. Niipea kui ajakirja hakati paljundama trükikojas, saadi avaldada ka juba linoollõikeid, samuti hakkas üha rohkem ilmuma tsinkklisee-illustratsioone.

1934. a. sügisest sai ajakiri püsivalt kartongkaaned. 1930./31. õ.-a. trükiti „TTG-d“ veel odavale ajalehepaberile, siis mindi üle paremale paberile, millest käesoleva aastakäigu oma on parim seniseist paberisortidest. 1930. a. sügisest kuni 1934. a. kevadeni oli traditsiooniks katta tiitelleht linoollõikega, pärast seda on linool kaaneilustisena tarvitusel olnud vaid juhuslikult.

„TTG“ ilmus oma esimestel aastatel tihedamini kui praegu ja teda nimetati koguni ajaleheks. Alguses püüti sinna poole, et tegeliku õppetöö ajal ilmuks „TTG“ regulaarselt iga kahe nädala ta-

gant, mida aga kunagi pole saadud täielikult teostada. Siis piirduti kümne numbriga (5 esimesel ja 5 teisel õppepööras) ja lõppeks (alates 1935. a. sügisest) ainult 8 numbriga (3 esimesel ja 5 teisel pööras). Numbrite arvu vähendamine toimus teadlikult. Toimetus oli liiga koormatud sagedase väljaandmisega, samuti kippusid tellimisrahad liiga tegema õpilaste kasinasuliselise rahakukrule; ka osutusid üksiknumbrid lehekülgede arvult liiga väikesteks, nii et nad lugemismaterjali vähesuse tõttu andsid ajakirjale kuidagi nigela ja sisuvaese ilme. Nii on ilmunud „TTG-d“ aastakäikude järgi järgmiselt: I aastakäik 11 numbrit, II a.-k. 15 nrit, III ja IV a.-k. 16 nrit, V a.-k. 13 nrit, VI a.-k. 11 nrit, VII a.-k. 10 nrit, VIII, IX, X ja XI (käesolev) a.-k. püsivalt à 8 numbrit. Viimast numbrite arvu peetakse küllaldaseks.

Mimeografeeritud numbrite hind kõikus 40—25 senti ümber; kui aga ajakirja hakati trükkima, riskeeriti määrata numbreri hinnaks 25—20 senti. See hind püsib 1930. a-st tänaseni.

Ajakirja tiraaž oli esimesel aastal 125—200 eks., teisel aastal 150—175 eks., järgnevatel aastail on ta kõikunud 250—450 eks. vahel (läinud a. vilistlaste numbrit trükiti koguni 550 eks.) Kindlate tellijate arv on eriti viimastel aastatel pisihaaval, kuid järjekindlalt tõusnud, ulatudes re-

Aino Hurt,
„TTG“ tegevtoimetaja 1930./31.—1932./33. a.

„TTG“ praegune toimetus: istuvad — J. Hirsch, K. Raud, L. Pulle-
rits, V. Käpa; seisavad — A. Mägi, T. Kudeviita, H. Imelik,
L. Laursoo, H. Parmson; puudub A. Raielo.

kordarvuni käesoleval aastal (õpilastelli-
jaid esimese numbril puhul umbes 325).

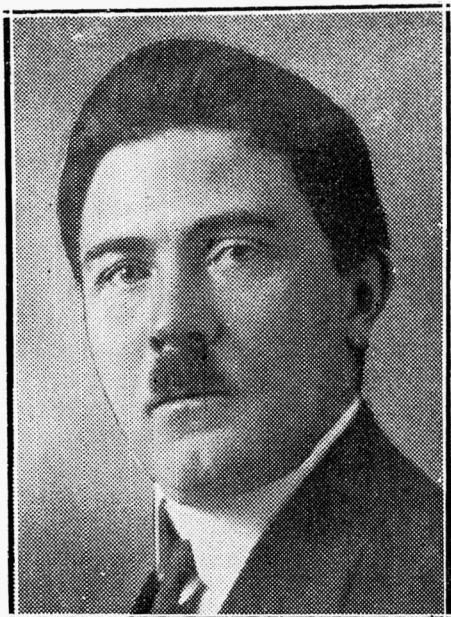
Tellimisrahad pole ühelgi aastal kat-
nud ajakirja väljaandmise kulusid. Defit-
siitide kaotamiseks on talitus ja kooliju-
hatus hankinud summasid kooli eelarve
kaudu, Lastevanemate-komitee toetustest,
kuulutustest, kooli vilistlaskogult, õpilas-
telt (abiturientidelt nende erinumbrite pu-
hul) jne. Eriti viimastel aastatel on toetus-
te kogusumma tõusnud, kuna ligimaksu
on nõudnud rohkem pildid, mis ilmuvad
„TTG-s“. Ka on viimastel aastatel tarvita-
tud „TTG-s“rohkesti peenkirja, mis mahu-
tab leheküljele palju rohkem teksti, kuid
mis teeb numbril ühtlasi kallimaks kui
jämekirjaga laotud tekst.

Ajakirja sisuline külg on elanud läbi
tõusu- ja mõõna-aastaid, olenedes kaas-
töölise arvust ja nende võimete kvalitee-
dist. Huvi kasv ja kahanemine ei ole ol-
nud eriliselt silmatorkav. Ei maksa arva-
ta, et esimesed aastakäigud olid sisult
nõrgemad hilisemaist. See oleks eksitus.
Nood ajad olid üldse palju aaterikkamad

ja õpilaste isetegevus oli kõigiti praegu-
sest intensiivsem, mis ei jätnud oma mõ-
ju avaldamata ka „TTG-sse“. Ei saa ometi
sedagi salata, et esialgses vaimustushoos
pudenes ajakirja mõndagi naiivset ja ker-
gekaalulist, kuid ülekaal oli siiski tüse-
dal ja väärtuslikul materjalil. Mis tähele-
pandav ja allakriipsutatust vääriv esimes-
test aastakäikudest, on see, et oli hoogu,
oli huvi ja armastust asja vastu, et oli
julgest, elu, otsimistungi ja särtsu, mis
viimastel aastatel kuidagi nagu kipuks
raugema „TTG“ veergudel ja kogu õpi-
laste isetegevuses.

Vanemaid aastakäike lehitsedes leia-
me just väga mitmekesist ja tuumakat
materjali I aastakäigus, osalt samuti
II aastakäigus. Siis tundub, nagu väikest
langust ettevalmistuseks uuele tõusule V,
VI ja VII aastakäikudes. Viimastest aasta-
käikudest pole põhjust meeleldi rääkida,
sest nad on alles praeguse lugejaskonna
teadlikkuma osa mälupiirkonnas, kes teeb
otsuse juba iseseisvalt.

„TTG“ teenekaimaks ja püsivaimaks

Vasakul: mag. Joh. Aavik, praegune koolide peainspektor Haridusministeeriumis, „TTG” peatoimetaja abi 1933./34. a. ja ajakirja viljakaim kaastöeline õpetajate hulgast. — Paremalt: Kustas Raud, „TTG” pea- ja vastutav-toimetaja 1928. a-st tänaseni (B. Huigi joonis).

Vasakul: Jaan Roos, „TTG” asutaja, innukas kaastöeline ja ajakirja patroon 1928.—1936. aastani.

Paremalt:
Elli Toomse,
„TTG” peatoimetaja
abi 1930./31.—1932./
33. a. ja „TTG” kaas-
töölisi.

Vasakul: Viktor Käpa, „TTG” talituse juhataja 1929./30. a-st tänaseni (B. Huigi joonis). — Paremäl: David Koppel, „TTG” peatoim. abi ja asetäitja 1929./30. a. ja „TTG” kaastöölisi (Juh. Püttsepa joonis). — All vasakul: Aug. Raielo, „TTG” peatoim. abi ja ajakirja kaastöölisi 1934./35. a-st tänaseni. — All paremal: Juh. Püttsepp, „TTG” kunstiline nõuandja 1935./36. a-st kuni 1937./38. a-ni.

Helgi Puusepp.
„TTG” tegevtoimetaja
1933./34.—1934./35. a.

kaastööliseks õpetajate hulgast oli a. 1928—1934 mag. Joh. Aavik, praegune koolide peainspektor Haridusministeeriumis. Sisuka keelenurga täitmine oli tema peahuvialaks, kuid ta avaldas ka häid tõlkeid maailma suurmeisterilt, artikleid jm. Tema lahkumise järele „TTG-st” on pidanud keelenurk välja jääma ajakirjast või on võinud esineda ainult juhuslikult. — Endistest õpetajaskaastöolistest oli andumuslikult kiindunud „TTG-sse” 1928.—1936. a. kevadeni tolekordne direktor J. Roos. Ta kirjutas küll märksa vähem kui Joh. Aavik, kuid J. Roos'i kirjutised olid täis tuld ja kirglik-ergutavat lõõma, millest igakord jätkus küllaldaselt kuni uue süütava artiklini. — Juhuslikku kaastööd tegid varemalt ka teised õpetajad, nagu nad teevad seda praegugi.

„TTG” hilisematel aastatel on samuti väga innukalt ja erakordselt soojalt ning heasoovlikult suhtunud „TTG-sse” praegune direktor J. Adamsõn, varustades järjekindlalt „TTG” numbreid oma virgutavate ja asjalikult suundanäitavate artiklitega, nagu ta on suure huviga hoolt

kandnud sellegi eest, et „TTG” saaks majanduslikult muretumalt tegutseda.

Kunstilise nõuandjana ja ilustiste hankijana „TTG-le” tegutses „TTG” parema käena kogu „TTG” ilmumisaja õpetaja J. Püttsepp, kelle asemele astus käesoleval sügisel õpetaja J. Hirsch.

Talituse juhina toimib ennastsalgavalt, ülikohusetruult ja eeskujulikult hästi juba kümnendat aastat õpetaja V. Käpa. Tema õlgadel on lasunud ajakirja teise vastutusriikka poole — bilansi — korrashoidmine. Kuna teame, et kooli- ja muudki ajakirjad peavad tavaliselt likvideerima oma tegevuse just aineliste defitsiitide tõttu, millest „TTG” õnnelikult on üle saanud, siis on hr. V. Käpa teened sel alal koolijuhataja kõrval tähelepanvad ning ilmsed.

Ei ole põhjust siinkohal nimetamata jätta ka „TTG” pea- ja vastutava toimetaja abisid õpetajaid E. Toomse't, S. Liiv'a, Joh. Aavik'ut ja A. Raielo't.

Õpilaskaastöolistest peame erilise tänuga esile tõstma 1928.—1933. a-ni „TTG” juures ehtsa ajakirjaniku verega tegele-

Laine Hermann,
„TTG” tegevtoimetaja
1937./38. a.

nud õpilase Terna Linde (varjunimega „T—d”), kes iga numbri jaoks andis kas laitmatuid ilukirjanduslikke palasid, tabavasõnalisi följetone, teravmeelseid karikatüüre või muud materjali. Rööbiti T. Linde'ga tegutses „TTG” eesotsas ja varustas järjekindlalt oma kaastööga „TTG-d” kuni 1933. a. kevadeni õpilane Aino Hurt (= A. H.). Tema luuletised, lühijutud ja vested olid alati teretulnud materjalid „TTG-le”. Samal ajal (kuni 1932. a. kevadeni) andis „TTG-le” väga tihedakoe-list ja kunstiväärtuslikku kaastööd lühijuttude, päevakajaliste katkete, tõlgete jne. näol õpilane Maret Suits (= —a—u—). Noist ajast olgu veel mainitud kaalukamad kaastööliised ja toime-tusliikmed: Ilse Post, Erna Tillemann, Alide Tiitso, Said-Suli, Gerda Kink, Helga Hanson (= Helga), Aino Keder (= A. K., Ao), Lisette Pedajas (= Lis Ped) jt.

Järgmise omaette kõrgetasemelise eksisteerimisperioodi „TTG” elus moodustasid õpilased Helgi Puusepp, Hilja Albert ja Leida Rosenblatt — kõik väljaarenenud loovad talendid. Helgi Puusepp (= H. P.) avaldas aastate kestel tunnustust väärivaid lühi-

Terna Linde,
„TTG” esimeste aastakäikude viljakas kaastööline ja illustreerija.

jutte ning katkeid ja teraselt nähtud ja teravmeelselt käsitatud tööku koolielust vestete näol. Parimaid värsssteoseid, mis „TTG-s” üldse on ilmunud, andsid Hilja Albert (†) ja Leida Rosenblatt (esimene tähekeste „-rt” ja teine „-lr” all). Sellest perioodist oli agaraid sõnalisi kaastöölisi veel Amanda Repson-Raadla (= R—n), Heljo Jaik (= Heljo), Mall Sarv (= Septentrio) jt.

Hilisemal ajal kerkis üles „TTG” kesksema kujuna Laine Hermann (= L. H.), kes pakkus „TTG-le” palju oma tabavate karikatüüride ja muude joonistega, samuti luuletiste ja följetonidega. Lootust äratavalt kirjutab „Noorte loomingu” osas lühijutte juba mitmendat aastat ka Tamera Kudeviita (= T. K.). Teiste hulgast on paistnud silma oma algupärasusega veel Lydia Noorits e. Its (vested), Marie Reeben (jutustised, intervjuud, arvustused), Virge Tork (intervjuud) jt.

Puht-illustratsioonide tootmise alal ja nende avaldamise tõttu „TTG-s” on kõige rohkem märkimisväärsed esimestest aastatest Salme Adamson (= S. A.), Hildegard Rehesaar, Elmire Manna, Juta Otsasson, Aino Rothberg (nende kõrval ka juba mai-

Salme Adamson,
„TTG” esimeste aastakäikude illustreerijaid (autoportree).

Maret Suits,
„TTG” tunnustatud kaastöeline kuni
1932. a-ni.

itud Terna Linde). — Järgneval perioodil tõusis esikohale (üldse seni „TTG-s” kõige paremale kohale) oma linoollõigetega Loreida Raba, kuid rohkeid portreejooniseid avaldas küllalt õnnestunult ka õpilane Benita Huik ja linnoollõikeid Aino Kosesson. — Loreida Raba järglaseks oma osavate linoollõigetega sai hilisematel aastatel Elfriede Mõrd, kuna (nagu eespool öeldud) karikatuuride tipu saavutas Laine Hermann. Häid kompositsioone lõi veel õpilane Kaja Otsasson.

Siin on nimetatud ainult esikohtadele küündinud „TTG” kaastöölisi (võib olla, et nendestki mõni on kogemata mainimata jäänud, mida andestatagu). Peale nende on nimestikus tagavaraks kümnete kaupa teisigi kaastöölisi ja toimetuse-neegreid, kes oma kirjutistega rida-realt on täitnud aastate kaupa „TTG” veerge ja aidanud tõsta „TTG” ilustuslikku külge ja kelledel kui tundmatuil sõdureil on nimesid nimetamatagi oma aukoht „TTG” tegelaste ridades.

Suuresti on kaasa aidanud „TTG-le” ta 10-aastasest minevikus kooli Kirjandusring, kes korraldas novellivõistlusi ja andis auhindu saanud tööd „TTG-le” avaldamiseks, samuti Kunstiring, kes varematal aegadel omakorda korraldas „TTG”

kaaneilustiste-võistlusi, misjärele paremad kavandid leidsid tarvitamist „TTG” tiitlitena. Ühtlasi on Kunstiringi juhatuse kaudu hr. J. Püttsepaga eesotsas saadud enamik linoollõikeid „TTG” jaoks. Esimesel aastal koguni paljudas Kunstiringi koduse käsipressiga linoollõikeid ja andis need sissekleepimiseks „TTG-le”. Kavilistlased on andnud kaastööd „TTG-le” ja täitnud iseseisvalt vilistlasnumbrid.

Edasi olgu pilk heidetud „TTG” toimetuste ja talituste koosseisude üle möödunud kümne aasta kestel.

1928./29. õ.-a. (I aastakäik): pea- ja vastutav toimetaja K. (end. Aug.) Raud; tegevtoimetaja E. Tillemann (nr. 1), hiljem I. Post (õ.-a. lõpuni); toimetuseliikmed: V. Burdukov, A. Grünverk, T. Linde, E. Põderman, V. Taadler.

1929./30. õ.-a. (II a.-k.): pea- ja vastutav toimetaja K. Raud; 3., 4., 5., ja 6. numbril toimetaja D. Koppel; pea- ja vastutava toimetaja abi D. Koppel; tegevtoimetaja A. Grünverk; toimetuseliikmed: S. Adamson, A. Hurt, T. Linde, L. Pekk, V. Taadler; talituse juht V. Käpa.

1930./31. õ.-a. (III a.-k.): pea- ja vastutav toimetaja K. Raud, abi E. Toomse (end. E. Jaska ja E. Tooms-Jaska); tegev-

Elmire Manna,
„TTG” illustreerijaid
kuni 1933. a-ni.

toimetaja A. Hurt; toimetuselikmed: T. Linde, E. Madrats, L. Raba, M. Suits, V. Taadler; talituse juht V. Käpa.

1931./32. õ-a. (IV a.-k.): pea- ja vastutav toimetaja K. Raud, abi E. Toomse; tegevtoimetaja A. Hurt; toim.-l.: T. Linde, E. Madrats, V. Märtin, L. Raba, M. Suits; talituse juht V. Käpa.

1932./33. õ-a. (V a.-k.): pea- ja vastutav toimetaja K. Raud, abi E. Toomse; tegevtoimetaja A. Hurt; toim.-l.: L. Juksaar, E. Kipasto, T. Linde, H. Puusepp. L. Raba; talituse juht V. Käpa.

1933./34. õ-a. (VI a.-k.): pea- ja vastutav toimetaja K. Raud, abi Joh. Aavik; tegevtoimetaja H. Puusepp; toim.-l.: H. Albert, H. Kama, E. Kipasto, L. Raba, E. Tobias; nr. 6 alates E. Kipasto lahkumise järele A. Repson; talituse juht V. Käpa.

1934./35. õ-a. (VII a.-k.): pea- ja vastutav toim. K. Raud, abid S. Liiv ja A. Raielo; tegevtoimetaja H. Puusepp; toim.-l.: H. Albert, L. Hermann, E. Mörd, L. Reinberg, A. Repson, E. Tobias; talituse juht V. Käpa.

1935./36. õ-a. (VIII a.-k.): pea- ja vastutav toimetaja K. Raud, abi A. Raielo; tegevtoimetaja: A. Jürgenthal; nr. 8 te-

Loreida Raba,
„TTG“ aktiivsemaid illustreerijaid kuni
1934. a-ni.

gevtoimetaja L. Reinomägi; toimetuselikmed: L. Hermann, T. Kudeviita, E. Mörd, L. Noorits, L. Reinomägi, E. Tobias (viimane lahkus nr. 3 toimetamise järele); kunstiline nõuandja J. Püttsepp; talituse juht V. Käpa.

1936./37. õ-a. (IX a.-k.): pea- ja vastutav toimetaja K. Raud, abi A. Raielo; tegevtoimetaja L. Sütt; toim.-l.: L. Hermann, T. Kudeviita, H. Kullam, E. Mörd, A. Mägi, A. Villemson; kunstiline nõuandja J. Püttsepp; talituse juht V. Käpa.

1937./38. õ-a. (X a.-k.): pea- ja vastutav toimetaja K. Raud, abi A. Raielo; tegevtoimetaja L. Hermann; toim.-l.: H. Imelik, T. Kudeviita, E. Mörd, A. Mägi, M. Reeben, A. Villemson; kunstiline nõuandja J. Püttsepp; talituse juht V. Käpa.

Käesoleva aasta toimetuse ja talituse koosseis: pea- ja vastutav toimetaja K. Raud, abi A. Raielo; tegevtoimetaja L. Pullerits; toim.-l.: N. Eichenbaum (nr. 1), H. Imelik, T. Kudeviita, L. Laursoo, A. Mägi, H. Parmson; kunstiline nõuandja J. Hirsch; talituse juht V. Käpa.

Eeltoodu oleks lühike põgus tagasi-vaade „TTG“ tegevusele. See ei ütle palju, kuid ütleb siiski midagi. Ütleb, et tööd on tehtud ja vaeva nähtud ja alal hoitud see tuli, mis 10 aastat tagasi süüdati, kui-

Benita Huik,
„TTG“ portreejoonista-
jaid 1934. a.

Juta Otsason,
„TTG“ illustreerijaid kuni
1933. a-ni.

gi see ühtejärgi pole ühesuguse tugevusega helendanud ja valgustanud. Seejuures on „TTG“ järjekindla vastupanuga püüdnud eeskätt säilitada üht traditsiooni, mis hõlmab keskkoolinoorte vaimse teotsemise, eneseavaldamise ja isetegevuse alasid, kuna märgata on, et just viimasel ajal need on taandumas palju kergemate ja pealiskaudsemate igapäevaste lõbude ja käsu-keelu põhimõtete ees. Rööbiti on „TTG“ nestorliku visadusega jäädvustanud kõik selle, mis on tähelepanavat juhtunud ühe kooli elus 10 aasta pikkuses ajavahemikus. Kahtlemata on sellel oma ajalooline väärtus, kasutagu seda keegi kunagi või mitte. Kas „TTG“ ka midagi muud on suutnud korda saata, see jäägu teiste otsustada, kuid tõenäoliselt ei piirdu siiski „TTG“ tähtsus ainult nimetatud kahe faktiga.

Lõpetades pean oma otseseks meeldivaks kohuseks tänada südamest kõiki neid eespool mainitud ja mainimata jäänud „TTG“ juhtimisest, sisustamisest, ma-

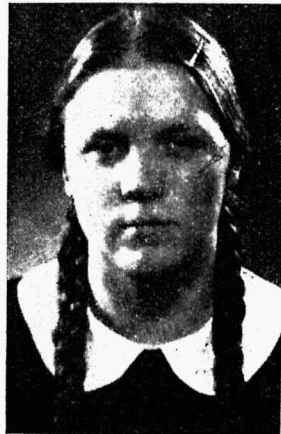
janduslikust hooldamisest, valmistamisest ja levitamisest osavõtnud isikuid, organisatsioone ja ettevõtteid, ilma kellela poleks olnud „TTG-d“ mitte. Täna sooja käepigistusega koolijuhatast, kelle heasoovlikult hooldava kaitse all on saanud areneda ja kosuda „TTG“. Aitäh suurele „TTG“ tellijasperele, kellel ei ole puudunud arusaamine oma ajakirja tähtsusest. Tänu kummardus ka olnud ja praegu olevale Öpilaspere juhatasele, kelle südamasjaks on olnud ikka „TTG“. Tänu kõigile, kõigile!

Aeg kohustab. Aeg ootab oma lastelt algatusi, tegutsemisi, tegusid.

„TTG“ ei pea 10 aasta möödudes lõpenuks oma tööd. Ta tahab edaspidigi ikka kaasa aidata aja kohustuste täitmisel, tahab kaasa lüüa aja laste algatustele, tegutsemistele ja tegudele. Selles teadmises on alanudki „TTG“ oma olemasolu XI aastat.

Tartus, novembris 1938.

K. Raud,
„TTG“ pea- ja vastutav
toimetaja.

Elfriede Mõrd,
„TTG“ illustreerijaid
kuni 1938. a-ni.

K. Otsason.

Õhtul koldetule juures.

Hilja Albert (*), „TTG“ andekamaid kaastöölisi, eriti lüürika alal, kuni 1935. a-ni.

Öö.

**Könnin öiselt rusut meeltega, valun kypseva hingega,
muret lakkamatult nukrana sahistaman kuulen:
syda väriseb piinelden, tuikab summudet hirmuga.
Öön sellen ja sygise pimedan tuulen
nagu luuraks keegi, nagu varitseks,
nagu läheneks miski ilge järjest kahanevi ringega,
tuule nutvaga pisaraid kylmi, sadudega. —
Käivad ringi ajun mõtted, niisked ja kylmad,
on vastikud oma mõtted endale,
tylgastavad. Ja inimesel on raske . . .**

**On ööd öudpimedad viirastustega, unenägudega halbadeaga,
aimuste öudsete, sydameid lõhestaviga.
Õnnetused luuraten uluvad
nagu penid salatigedad, puremisihased,
hullund näljast inimhinge valu järgi:
löövad lariseden hambad sydamete sooja lihha,
kisuvad tykke hullumeelselt valutavaid . . .
Meeled on ärevil, meeled on vihased —
oo, miks nad tapavad?!**

**Ajul tumedail noil inimene läheb alandlikuks, araks,
läheb hulluks igatsusest päevade valgete järgi.
Ihkad jalge ette heituda yhele,
kes on julgem, vapram, õilsam tuhatkordselt endast.
Ihkad pesta maha pisaraten verikuumalt nõrguvaten
oma mõtteilt pettuse ja vale hävitava märgi —**

pesta maha igaveseks! — Viia oma hing
tuulile uusile, puhtaile järgi . . .

On sygis sadudega ja mustade tuultega,
õnnetused käivad penidena ringi.
Noored unustavad võitlusmeelse vaprustunde.
Õöd teevad vanaks ja roidunuks.
Käime ringi nyridalt valutavi mõtetega,
tuimalt pekslevi sydametega:
kaupleme valedega, teesklusega,
murtud meelte jõuetute võtetega.

Piirab lõputu öö, pime igavik. Laskub hingele viimati
uinak unustust toov, mõtisklusi tauniv.
Tunnid aga mööduvad viirastuste halbadega,
aimuste õudsete, sydameid lõhestaviga.
Und näed sellest, kuis jooksid põskede kuumalt õhetaviga.
mõtete avarate, naeru lapsemeelsega. —
Ylal pimedusest rasken õhun luurav hiilib võigas hukk.

17. 11. 34.

Vil. Hilja Albert.

Tühjas klassis.

Minu hing on vaikusega löödud
tühjas klassis, vahel kurnat pinke.
Vaikusega löödud, vaikus ümber-
ringi,
kära koridoris kõnnib pikas reas.

Kära koridoris kõnnib pikas reas,
käte alt kinni seinast seina voorib.
Minu mõte üksinduses voolib —
olevikust voolib nukruse.

Läbi avat akna värsked lained
mahastatud ruumi voogavad,
mille lävelt kiirusega pagend
hääled, häirit teraskõlinast.

Mina keelat üksinduses istun,
emban keelat vaikust eneses.
Meelsamini siiski hääletesegus
unustaksin meelte raskuse.

Paiskaks hääli teiste häälte lisaks,
tormaks klassi kutsehelinal . . .
Aga hing mul vaikusega löödud,
peletatud rõõmu pikast reast.

Vil. Leida Rosenblatt.

Sügismeeleolu.

Ma kõnnin üksinda alleedel:

Lehed kuldsed mu jalge all kahisevad,
viimsed rohukõrred teeveeril sahisevad,
sügistuules tumedalt kuused kohisevad.

Mu mõte eksleb mälestusteteedel . . .

Meenub kevad, noorusõitseaja algus,
süda täis ootust ja lootust;
suvi, täis päikest ja soojust ja valgust,
tulvil rõõmu, kurbus tundmata sootu.

Nüüd aga maailm täis sügisnukrust, hingevaeva.

Ainuski päikesekiir pääse ei läbi tinaja taeva.

Üksinda kõnnin tühjal alleel —

sügisnukruse lummuses minugi meel:
miks kadusid kevad ja suvi kui uttu?
miks ometi tulid sa, sügis, nii ruttu? . . .

A. M.

Helli tõde.

(Muinasjutt.)

Ammu, ammu oli see.

Haljendavad aasad, noor hele-
roheline rohi aasadel, sinililled
metsa ääres. Kõik oli hele ja rõõ-
mus, aga Helli onnikeses olid kur-
bus ja pisarad.

Helli nuttis.

Helli ema lamas voodis, kõhn,
kahvatu, sissevajunud silmadega.
Aegajalt ta kõhis või oigas tasa-
kesi.

Tulid vanad naised, andsid talle
rohtu, vaatasid ta silmadesse. Ra-
putasid pead ja ütlesid:

„Sureb . . . ei ela enam hommi-
kunigi.“

Nuttis Helli . . . Ema oli alati nii
tasane ja lahke. Armastas väga
Hellit. Kuidas mitte nutta? Neid
oligi ainult kaks, ema ja tema. Ja
äkki, ema sureb! . . .

Helli nuttis.

Päike vajus küla taha. Lilled lõh-
nasid tugevasti. Linnud laulsid
oma viimast laulu enne und. Kõik
jäi vaikseks, kõik uinus. Taevas
lõi heledasti särama ehatäht.

Helli istus akna juures ja vaatas
ehatähte. Kui sageli ennemalt olid
nad istunud emaga nii ja imetle-
nud tähti! Aga emal oli ikka hal-
vem ja halvem. Ta kõhis sageda-
mini ja hingas aeglasemalt.

Korraga kutsus ema Helli enda
juurde. Helli jooksis tema voodi
äärde, laskus põlvili ja põimis
oma lapsekäed ta kaela ümber.

„Kuigi kaua ei tule mul enam
elada, mu kallis väike,“ ütles ta
õrnalt.

„Ei, ei, ema! — Ma ei lase sul
minna, ma ei anna sind surmale!“

Ja veel kõvemini põimis Helli oma käed ümber ema kaela.

„Jumalaga, mu kallis tütreke! Jumalaga, mu väike Helli! Ära unusta oma ema... Pea meeles: armastab sind su ema ja jälgib iga su sammu taevast... Iga hea ja puhas samm sinult rõõmustab mind... Mul ei ole midagi, sulle jätta... Üks aare on mu südames, nii kaua kui ma elan, ja selle annan ma sulle. See aare on — tõe, mu Hellike! Räägi alati tõtt, Helli! Ainult tõtt, ja sul püsib ikka rõõm südames. Alati räägi tõtt, ära salga kunagi midagi ja ära valeta. Ja nüüd jumalaga!”

Ta õnnistas tütart väriseva käega, surus ta oma südame vastu, suudles teda otsaesisele oma jah-tunud huultega ja — uinus igavesti.

Helli kukkus ema külmale rin-nale ja kattis ta nägu pisaratega.

Jälle tulid vanad naised, viisid Helli teise onni, riietasid ta ema ja asetasad kirstu...

Aga Helli istus üksinda ja nut-tis...

Täheke taevast nägi seda ja hak-kas nii heledasti särama, nagu tahaks ta lohutada vaeslast. Helli tõstis oma käed tähekese poole ja sosistas:

„Ei ole enam mul ema! Ema suri! Tule tagasi, ema, tule tagasi!”

Ja ta väike süda tuksus, nagu tahaks rebeneda tükkideks.

Helli nuttis...

*

Koitis. Päike saatis oma kiired üle Helli onni. Suur ilus lind len-das katuse äärele.

„Kes seal nutab?” küsis lind.

Ta lendas alla ja istus Helli onni aknale. Helli vaatas üles linnu poole. Linnul olid jõulised tiivad, pikk nokk ja suured sõbralikud silmad.

Helli mõistis, et lind tunneb talle kaasa ja jutustas talle oma valu.

Linnul hakkas kahju tüdrukust ja ta ütles:

„Sa oled üksinda ja mina olen ka üksinda. Üksi olles on meil raske kanda oma kurbust. Kui me oleme kahekesi, on meil seda kergem teha. Tule istu mu turjale, laps, ja ma viin sind maale, kus on läbi-pääsmatud metsad ja kus jõekal-dal kasvavad suured valged lilled, imetledes oma ilu jõepinnalt. Ma viin sind sinna, kus suured kroko-dillid ujuvad kaldale, et soojen-dada endid päikesepaistel, ja kus metsades on terved hulgad suuri elevante. Ma viin sind sinna muinasjutulisele maale. — Tule istu mu selga! Kas tahad lennata minuga?”

Helli vaatas ringi. Kahju oli tal lahkuda sellest valgest toast, väi-kesest aiast ja armsast külast. Kuid siis tuli talle meelde, et tal ei ole ema, ja ilma emata pole midagi armas.

Tasakesi nuttes ütles ta linnule: „Vii mind, kuhu tahad, ma lendan sinuga kas või maailma otsa.”

Vaevalt sai ta öelda need sõnad, kui ta istus juba linnu seljas ja see lendas üles sinasse. Öudne oli alguses Hellil lennata. All liikusid inimesed, kes näisid putukatena, paistsid pisikesed külad ja suured linnad. Kuid varsti kadus kõik

nagu uttu, sest lind tõusis ikka kõrgemale ja kõrgemale.

Juba olid pilved nende all, lahutades neid maast. Pilved olid ülal ja ümber, igal pool olid pilved.

Hirm valdas Helli. Ta sulges silmad ja võttis kõvemini linnu kaela ümbert kinni. Lind aga hakkas veel kiiremini lendama ja ikka kõrgemale päikese poole.

„Kus me oleme?“ küsis Helli, kui lind välgukiirusel lendas alla ja pani Helli maha keset uhket ja hästi lõhnavat aeda. Kahel pool pikka puisteed kasvasid suured valged lilled. Puistee viis ilusa marmorlossi ette sammaste ja rõdudega. Rõdul oli palju inimesi kirjudes riietes ja tumeda näonahaga. Nende keskel istus mees punase habemega. Tema pea ümber oli mähitud midagi valget. Ta huuled olid kärepunased ja tema nägu oli nii hirmus, et seda nähes läks Helli külma värin kehast läbi.

Pruunid inimesed kummardelid teda ja rääkisid:

„Sa oled julge ja ilus, sa oled võimsaim terves maailmas!“

Aga kuningas — sest mees punase habemega oli kuningas — raputas kurjalt oma pead ja ütles: „Teie ei räägi mulle tõtt, te valedate, sest teate, et ühe käeviipega võin ma teid surmata.“

Kuid inimesed kummardasid jälle ja ülistasid teda.

Korraga nägi ta trepi juures seisvat tüdrukut ja suurt lindu. Ta imestas väga — ja siis naeratas, nagu oleks ta midagi otsustanud.

Ta libistas oma pilgu üle selle kirju inimhulga ja ütles:

„Ma küsin sellelt tütarlapselt, kuipalju tõtt on teie sõnades.“

Kuningas pöördus Helli poole, silitas oma toredat habet ja lausus:

„Ütle mulle, tüdruk, ons see tõsi, et ma olen ilusaim ja võimsaim kogu maailmas?“

Helli vaatas küsija hirmsatesse silmadesse. Ta tahtis juba öelda sedasama, mis ütlesid need pruunid inimesed, et mitte vihastada kuningat, kuid siis tuli talle meelde, mis ema oli öelnud: alati rääkida tõtt. Julgelt vaatas ta kuningale silmi ja ütles:

„Ei, kuningas, sa ei ole helde, sest su nägu on morn. Ma nägin päikest, mis on hele ja võimas. Igalt tema kiirelt tuleb nii palju heldest ja soojust. Ma ei tea, kas sa oled võimas, kuid see, kes lõi maailma, sind ja su alamad, on võimsam sinust. Ei, sa ei ole ilus, kuningas. Inimene niisuguste silmadega ei või olla ilus. Ma näen taevast, sinist lahket taevast. Tema on ilus, aga mitte sina.“

Vaevalt oli ta lõpetanud, kui inimesed hakkasid jooksma ja karjuma: „Ta on hull, kuningas! Ta on haige! Mida räägib ta meie kuningale!“

Kuninga nägu tumenes. Teda vihastasid Helli sõnad. Ta polnud kunagi kuulnud midagi säärast ja ta pidas Helli hullumeelseks.

„Võtke tal!“ ütles kuningas oma sõdureile. „Viige ta eraldatud tuppa ja las minu paremad arstid arstivad teda. Ärge laske tal aga

L. Hermann'i
joonis.

„Rasketel“ aegadel. — Paluks väga vabandada! Ma-ma ei saa täna vastata...

kokku puutuda inimestega, et nad ei kuuleks tema juttu.”

Seda öeldes viipas ta käega ja sõdurid jooksid kinni võtma Helli. Kuid must lind pani ta oma turjale ja varsti olid nad kaugel valgest lossist ja pruunidest inimestest.

„Vii mind sinna, lind,“ sosistas Helli, „kus inimesed armastavad tõe ja kuulavad seda.“

Ja kiiresti lendasid lind ja Helli teisele poole, teisele maale. Kaua lendasid nad sinise taeva all piskeste valgete pilvede keskel ja vahtisid, kuhu nad võiksid maanduda. Viimaks laskusid nad lagendikule, mis asus ürgmetsa keskel.

Tamara Kudeviita.

(„TTG“ lühijuttude võistlusel II auhinna vääliseks tunnustatud töö.) (Järgneb.)

„T.J.G.“ lühijuttude võistluse tulemused.

Esmaspäeval, 7. novembril kl. 17 astus kokku lühijuttude-võistluse žürii, et hinnata 2. novembrini sisseantud käsikirju. Žürii koosseisu kuulusid õpetajad K. Raud, E. Toomse ja A. Raielo ja õpilased L. Pullerits ja L. Kallak. Koosolekut juhatas K. Raud, protokollis E. Toomse.

Sissejuhatavais sõnavõttudes märgiti, et võistlused ei ole andnud soovitud tulemusi, kuna enamik töist on õige kesk-

pärased ilukirjanduslikust seisukohast vaadatuna. Mis kõige halvem, on see, et nad ei vasta lühijutu nõuetele: ei oma ulatuselt vastavaid mõõteid, puudub sündmustik, intriig, soovitav tihedus ja kirjanduslik stiil. Mõned kunstiliselt paremad tööd, mis võiksid auhindamisele tulla, kannatavad just sündmustiku ja intiirigi puuduse, samuti lühisuse all.

Seejärele eraldati seitse paremat tööd

ja võeti need esmajoones hindamisele, misjärele tehti otsused ka teiste tööde kohta. Kogusummas oli sisse tulnud 15 tööd ja žürii märkmed nende kohta olid järgmised:

1. „Käisin vanaemal külas“ (märksõna „Laiskvorst“). Võrdlemisi kunstipärane kirjeldus, kuid puudub sündmustik, muidugi ka intriig.

2. „Uue teenijatüdrukü esimesed päevad Lõukal“ (märksõna „Torm“). Ainult sündmuste rida, intriigi ei ole, võrdlemisi hõre, sõnastuselt protokolliline.

3. „Helli tõde“ (märksõna „Suur lind“). Kompositsiooni ja intriigi on, lõpplahendus pole aga täiesti õnnestunud. Stiil paiguti hea, kuid pole päris ühtlane. Elamuslik külg kahvatuvõitu. Seejuures ometi lühijutu nõuetele vastavaim, võrreldes teiste töödega.

4. „Väike Ingel“ (märksõna „Saaremaa“). Küllalt tihe ja iseloomulik, kuid sisaldab ainult kirjelduse.

5. „Esimene pettumus“ (märksõna „Tuusotus“). Intrigi on, mõnel määral ka kompositsiooni, kuigi viimane on ebaoproportsionaalne. Elamusliku külje suhtes lähevad žürii arvamused lahku: ühed leiavad, et see tundub tehtuna ja mitte mõjuvana, teised arvavad, et seda on, aga on liiga paisutatud. Stiililt kesk-pärane.

6. „Vaade maailma“ (märksõna „Ingeborg“). Sündmustikku on, lõpplahendus põhjendamatu, puudub kontsentreeritud tegevus. Stiililt kaunis voolav.

7. „Kalurite küla“ (märksõna „Kalur“). Sündmustik puudub, on vaid kirjeldus, mis aga kunstiliselt päris õnnestunud. Stiil rahuldav. Lühijutuks lühike ja intriigita.

8. „Torm sügisöö“ (märksõna „Metsoja“). Liiga tavaline, uuduseta ja elamusteta. Lühike.

9. „Üks ekskursioon“ (märksõna „Aadastra“). Maitsetu ja poolik följetoniks olla tahtev matkakirjeldus.

10. „Katkend hulkuva rahva elust“ (märksõna „Toki-Poki“). Kinofilmiline aine, katkendiline ja ebamäärane.

11. „Anu“ (märksõna „Multum,

non multa“). Ainestikku on, kuid konspektiivne ja hõre.

12. „Muinasjutt“ (märksõna „Kirijumalale“). Anekdoodi-maiguline, stiililt ebaühtlane: paiguti lopsakas, paiguti vesivõuline, paiguti liiga moderne jne. Lühike.

13. „Seitsmes hääl“ (märksõna „Praemium insigne“). Fabaleerimis- oskust on, kuid puudub kunstipärane ümbertöötus ja ainestiku keskendus. Stiililt kuiv.

14. „Maie ja Tipi“ (märksõna „Elamus“). Naivne ja kompositsioonilt primitiivne, stiililt argine. Lühike.

15. „Metsatalus“ (märksõna „Putukas“). Meeleolulisemine, sisu faktiliselt vastuoksus. Faabula puudub.

Pikemate sõnavõtude järele otsustas žürii määrata väljakuulutatud auhinnad ainult neile töödele, mis vastavad lühijutu nõudele, ülejäänud kunstiväärtuslikumale tööle anda aga ergutuspreemiad 3 krooni suuruses.

I auhinna vääriliseks ei tunnustanud žürii ühtegi tööd.

II auhinna vääriliseks (6 krooni) tunnustati märksõna „Suur lind“ all sisseantud töö „Helli tõde“.

III auhinna vääriliseks (4 krooni) tunnustati märksõna „Ingeborg“ all sisseantud töö „Vaade maailma“.

Ergutuspreemiad (à 3 krooni) otsustati anda kahele tööle: „Käisin vanaemal külas“ (märksõna „Laiskvorst“) ja „Kalurite küla“ (märksõna „Kalur“).

Ümbrikkude avamisel 11. XI osutusid auhinnatud tööde autoriteks järgmised õpilased: II auhind: märksõna „Suur lind“ — IV pr. kl. õpil. Tamara Kudevita; III auhind: märksõna „Ingeborg“ — Ib r. kl. õpilane Väike Saral; ergutuspreemiad: 1) märksõna „Laiskvorst“ — I g. kl. õpilane Kaarin Linnus, 2) märksõna „Kalur“ — Iia r. kl. õpil. Linda Laursoo.

Kooli aastapäeval mälestame tõesises leinas aasta kestel
surma läbi lahkunud vilistlasi

**Ester-Naemi Neggo ja
Hilja Olev'it,**
õpilasi **Aino Ilves't ja
Leili Lepassaar't.**

THG, THP ja THR õpetajas- ja õpilaspere ja TTG Vil.-kogu.

Kooli elu.

Õppetöö aruanne 1937./38. õ.-a. kohta.
(Sulgudes on arvud 1936./37. õ.-aastast.)

1. Õpilaste arv: õppeaasta algul 536 (496); tuli juurde 5 (10); lahkus õ.-a. kestel 18 (26), õppeaasta lõpul 523 (480).

2. Puudumine ja hilinemine: puudutus tundide üldarv 26 262 (18 623), iga õpilase kohta 48 (38); sugugi ei puudunud õpilasi 35 (63), nende % 6 (13,2); hilinemisi üldse 493 (173), iga õpilase kohta 0,9 (0,36); sugugi ei hilinenud 329 (389) õpilast, nende % 66 (81,4). — Klasside järjekord puudutus tundide suhtes (vähemast arvust suuremani): Ia r. 17 t., Ib r. 29 t., I prog. 40 t., II r. 40 t., IV prog. 42 t., II prog. 54 t., IIIa r. 54 t., I g. 57 t., Va g. 65 t., Vb g. 68 t., IIIb r. 69 t., III prog. 71 t.

3. Edasijõudmine: üle viidud järgm. klassi 379 (307), nende % 72 (64); järeleksamid 111 (141) õpilasel, nende % 21 (29,4); jäi samasse klassi 33 (32) õpilast, nende % 7 (6,6); väga häid hindeid kokku 1079 (950), häid 2622 (2401), rahuldavaid 2977 (2752), puudulikke 286 (352), nõrku 2 (2); 1 puudulik 71 (81) õpilasel, 2 puudulikku 40 (56) õpilasel, 1 nõrk 0 (2) õpilasel; 3 ja rohkem puudulikku, 2 ja rohkem nõrku, 1 puudulik ja 1 nõrk ja rohkem 33 õpilasel; cum laudesid: I prog. 10, II prog. 3, III prog. 9, IV prog. 5, Ia r. 2, Ib r. 2, II r. 2, IIIa r. 4, IIIb r. 2, I g. 7, Va g. 5,

Vb g. 2, kokku 53 (34). — Klassi lõpetajate % suuremast väiksemani: Vb g. 100%, Va g. 93%, IIIa r. 90%, I prog. 83%, III prog. 70%, I g. 69%, II prog. 69%, IIIb r. 67%, IV prog. 63%, Ib r. 62%, II r. 61%, Ia r. 59%.

Klasside järjestus edasijõudmise keskmise numbri järgi paremast halvemani: I prog. 4,02, Vb g. 3,79, IIIa r. 3,76, I g. 3,74, Va g. 3,69, III prog. 3,68, II prog. 3,60, IV prog. 3,58, Ia r. 3,54, II r. 3,52, Ib r. 3,50, IIIb r. 3,41.

4. Käitumine ja kord: käitumine väga hea 518 (474) õpilasel, hea 5 (3) õpilasel; märkuste üldarv 340 (277), iga õpilase kohta 0,6 (0,58).

**Õppetöö aruanne 1938./39 õ.-a.
I veerandi kohta.**

Väga häid (5) hindeid koolis 680, häid (4) hindeid 2779, rahuldavaid (3) hindeid 3054, puudulikke (2) hindeid 417, nõrku (1) hindeid 1. Keskmise edasijõudmise hinne kogu koolis 3,521.

Klasside keskmise edasijõudmise hinded: I prog. 3,579, II prog. 3,694, III prog. 3,565, IV prog. 3,562, V prog. 3,424, Ia r. 3,442, Ib r. 3,373, IIa r. 3,492, IIb r. 3,461, III r. 3,495, I g 3,596, II g. 3,663.

Klasside järjestus keskm. hinde järgi paremast halvemani: II prog. 3,694, II g. 3,663, I g. 3,596, I prog. 3,579, III prog. 3,565, IV prog. 3,562, III r. 3,495, IIa r. 3,492, IIb r. 3,461, Ia r. 3,442, V prog. 3,424, Ib r. 3,373.

Cum laude õpilasi klassides: I prog. 3, II prog. 5, III prog. 3, V prog. 3, I g. 3, II g. 1; kokku 18.

Õpilaste arv klassides: I prog. 47, II prog. 45, III prog. 52, IV prog. 49, V prog. 45, Ia r. 50, Ib r. 51, IIa r. 39, IIb r. 38, III r. 51, I g. 42, II g. 34; kokku 542.

Õpetajate eri kohustused 1938./39. õ.-a.

Klassijuhatajad: prog. I kl. — L. Haamer; prog. II kl. — E. Toomse; prog. III kl. — V. Ojassoo; prog. IV kl. — K. Raud; prog. V kl. — A. Miller; reaalk. Ia kl. — A. Abar; reaalk. Ib kl. — M. Teder; reaalkooli IIa kl. — M. Sorgsepp; reaalk. IIb kl. — Th. Thomson; reaalk. III kl. — E. Merits, abi A. Soll; gümna. I kl. — E. Rosenberg, aset. E. Daniel; gümnaasiumi II kl. — F. Laarens.

Õppenõukogu sekretär — M. Teder.

Raamatukogu üldjuhataja — K. Raud, abid E. Toomse ja A. Raielo; tehniline juhataja — J. Jaansoo. Ainekogu juhatajad: eesti k. ainekogu — K. Raud, abid E. Toomse ja A. Raielo; eesti k. üldkogu — J. Jaansoo; inglise k. ainekogu — V. Käpa, abid Th. Thomson ja L. Krass; saksa k. ainekogu — E. Rosenberg, abi — Th. Thomson; matemaatika ainekogu — E. Merits, abi F. Laarens ja H. Marran; füüsika ja kosmograafia ainek. — F. Laarens; loodust., keemia ja tervishoiu ainek. — A. Abar, abi A. Miller; maateaduse ainek. — E. Valdas, abi A. Abar; ajaloo ainek. M. Sorgsepp, abi S. Pruuden; filos. ja kasvatust. ainek. — Th. Künnapas, abi S. Pruuden; ladina k. ainek. — Th. Künnapas; joonist. ja kunstiajaloo ainek. — J. Hirsch; usuõp. ainek. — J. Kimmel, abi A. Soll; võimlemise ainek. — L. Haamer; käsitöö ainek. — V. Ojassoo; õpetajate käsikogu — Th. Thomson; kehvematel õpilastel toetusfondi k. — V. Käpa, abi V. Ojassoo; laulu ja muusika ainek. — P. Konsap, abi T. Jakobson.

Esindajad Vanem.-komitees — V. Ojassoo, Th. Thomson ja Th. Künnapas. „TTG” pea- ja vastutav toimetaja — K. Raud, abi A. Raielo; talitusjuht — V. Käpa; kunstiline nõuandja — J. Hirsch.

Õpilaskoondiste hooldajad: Õpilaspere Esinduse ja valitsuse hooldaja — F. Laarens; ringide koordineerija ja lugemislaua juhataja — Th. Thomson; Humanitaaringi hoold. — E. Toomse, abid Th. Künnapas ja Th. Thomson; Kunstiringi hoold. — J. Hirsch, abi P. Konsap; Spordiringi hoold. — L. Haamer, abid F. Laarens ja E. Valdas; tantsude, mängude ja talispordi juht — L. Haamer; Õpilaspere hommikute korraldaja — M. Sorgsepp, abi E. Toomse.

Kooli aastapäeva üldjuhataja — F. Laarens; loterii üldjuhataja — S. Pruuden; õpetajatoa korrashoidja — Th. Thomson.

Kooli kodutütarde rühmanvanem — V. Ojassoo, abid M. Sorgsepp, Th. Thomson, M. Teder, L. Krass.

Klassiruumide eest vastutajad: I eesti k. kl. — E. Toomse, II eesti k. kl. — K. Raud, võõrkeele-klassid — E. Rosenberg ja V. Käpa, asemik E. Daniel, filosoofia-kl. — T. Künnapas, muusika-kl. — P. Konsap, joonistamiskl. — J. Hirsch, ajaloo-kl. — M. Sorgsepp, loodusteaduse-kl. — A. Abar, füüsika-kl. — F. Laarens; matem.-kl. — E. Merits; usuõpetuse-kl. — J. Kimmel, majapidam.- ja käsitöö-kl. — V. Ojassoo, võimla — L. Haamer, raamatukoguruum — K. Raud.

Klasside omavalitsuste koosseis.

I prog.: klassivanem — Evi Tähiste, abi — Eeli-Valve Kirrs, kirjatöimetaja — Maret Ojassoo, laekur — Hilja Parts, korraldaja — Marta Jürjado, haridusjuht — Tiiu Liik.

II prog.: klassivanem — Aime Teder, abi — Uarda Kaasik, kirjatöimetaja — Inge Saaremaa, abi — Vilma Päärend, laekur — Liilia Aidu, abi — Herta Raid, korraldaja — Silvia Kasakov, haridusjuht — Heli Sapotzki, abi — Eha Noormägi.

III prog.: klassivanem — Endla Rästa, abi — Eva Paris, kirjatöimetaja — Sinaida Merkson, abi — Elo Kärner, laekur — Hel-

mi Peedo, korralvur — Erika Viirand, haridusjuht — Juta Kink.

IV prog.: klassivanem — Ese Ratasepp, abi — Asta Pedius, kirjatoimetaja — Eva Kurve, abi — Ellen Tarvel, laekur — Friida Kleis, abi — Heljo Ainelo, korralvur — Helga Kadak, haridusjuht — Ellen Annok.

V prog.: klassivanem — Helene Rästa, kirjatoimetaja — Heljo Räisa, abi — Anita Bruus, laekur — Stella Navi, korralvur — Helga Vooremaa, abi — Vaike Brett, haridusjuht — Aime Karm.

Ia reaalk.: klassivanem — Helga Mõtus, abi — Elisabeth Kirm, kirjatoimetaja — Erika Todi, abi — Leida Ratasepp, laekur — Maie Illi, abi — Linda Tamm, korralvur — Helga Tamm, abi — Hilja Urm, haridusjuht — Laine Ostra, abi — Lilian Redel.

Ib reaalk.: klassivanem — Lehte Aruella, abi — Osvalda Roots, kirjatoimetaja — Helmi Uuemõis, abi — Hilja Kants, laekur — Virve Kallak, abi — Vaike Saral, korralvur — Hilja Kroon, haridusjuht — Helga Tenno.

Iia reaalk.: klassivanem — Aino Kadasnik, kirjatoimetaja — Ingeborg Koppel, abi — Helmi Rõöm, laekur — Ilme Kutsar, korralvur — Helmi Tontol, haridusjuht — Ilve Pill.

Iib reaalk.: klassivanem — Aino Piir, abi — Linda Lilleorg, kirjatoimetaja — Dagmar Jerkovits, abi — Armilde Maasik, laekur — Lydia Lillemägi, korralvur — Heljo Kurik, abi — Silvia Feldmann, haridusjuht — Maimu Trubok.

III reaalk.: klassivanem — Hilja Kangro, abi — Erna Vahkal, kirjatoimetaja — Salme Kuusik, laekur — Ellen Laan, abi — Juta Kaik, korralvur — Vilma Rinaldi, haridusjuht — Hilja Rüütli.

I g.: klassivanem — Aate Mägi, abi — Silvia Saag, kirjatoimetaja — Elli Tammet, abi — Eda Liiv, laekur — Linda Kuusik, abi — Aino Müller, korralvur — Helga Jaanisto, haridusjuht — Maara Kuldvere.

II g.: klassivanem — Virve Liik, kirjatoimetaja — Linda Pullerits, laekur — Marta Antik, korralvur — Alma Leemet, haridusjuht — Laine Kallak.

LASTEVANEMATE ÜLDKOOSOLEK.

Lastevanemate sügisene üldkoosolek peeti 2. okt. k. 3 p. I. kooli saalis. Koos-

olek kavaks oli avasõna dir. J. Adamson'ilt, koosoleku juhataja ja protokollija valimine, aruanne õppe- ja kasvatustööst dir. J. Adamson'ilt, ülevaade Lastevanematekomitee I. a. tegevusest komitee esimehelt A. Juhani'lt, valimised ja läbirääkimised. Koosolekut juhatas dir. J. Adamson, protokollis hr. V. Ploom. Komitee aruandest selgus, et ta on töötanud hea eduga igal alal. Läbirääkimistel kaaluteldi eriti kehvemate õpilaste abiandmise küsimust.

Vanemate-komiteesse valiti: I gümn. kl. esindajaks: Lydia Kuusik, Helene Liiv, asem. Alma Viira. Gümn. II kl.: Villem Ploom, Alma Raidal, asem. Pauline Vari. Progümn. V kl.: Johanna Rästa, Alma Ambre, asem. August Annok. Progümn. IV kl.: Elfriede Vellema, August Juhani, asem. Nadežda Milk. Progümn. III kl.: Linda Imelik, Elfriede Zirk, asem. Linda Paris. Progümn. II kl.: Mihkel Sass, Adeele Oolo, asem. Maria Sapotzki. Progümn. I kl.: Alma Jüriado, Iida Tamm, asem. Salme Kirss. Reaal-kl. III kl.: Minna Helme, Eliisabet Kivistik, asem. A. Toom. Reaalk. Iib kl.: Epp Lilleorg, August Pärn, asem. hr. Nanelson. Reaalk. Iia kl.: Erna Pill, pr. Kutsar, asem. pr. Sõrra. Reaalk. Ia kl.: pr. Ostra, Marta Muchin, asem. August Nagel. Reaalk. Ib kl.: pr. Kants, H. Avi, asem. Saarmaa.

Vanemate-komitee juhatause koosseis: esimees — August Juhani, abi — Linda Imelik, laekur — M. Sass, kirjatoimetaja — Johanna Rästa.

Humanitaarringi avakoosolek.

Avakoosolek oli 14. okt. 1938. a. kell 17, millest osa võtsid õpetajad pr. E. Toomse ja hr. T. Künnapas ja umbes 30 õpilast.

Päevakord: 1) avamine; 2) koosoleku juhataja ja protokollija valimine; 3) eelmise aasta tegevuse aruanne; 4) eeloleva aasta tegevuskava koostamine; 5) valimised; 6) kohal algatatud küsimusi.

Koosoleku avas Laine Kallak, kes valiti ka koosoleku juhatajaks. Protokolli Linda Pullerits. Koosoleku juhataja L. Kallak andis ülevaate Humanitaarringi möödunud aasta tegevusest, misjärele asuti eeloleva aasta tegevuskava koostamisele. L. Kallaku ettepanekul võeti tege-

vuskavasse referaatõhtud, deklamatsiooni- võistlus, seltskondlik kohus ja huviõhtu.

Juhatusse valiti: Laine Kallak II g. — juhatajaks, Linda Pullerits II g. — tema abiks, Marta Antik II g. — kirjatöimetajaks, Maara Kuldvere I g. — laekuriks.

Raamatukogu hooldajaiks said: Marta Antik II g., Endla Kütt II g. ja Aime Karm V prog. Revisjoni-komisjoni liikmeiks valiti: Helmi Zeisig II g. ja Vilma Lill II g.

Liikmemaksuks määrati 25 senti ja tasumise tähtpäevaks 15. nov.

Koosolek lõppes kell 18.20.

Hõimuaktus.

Hõimuaktus peeti meie koolis 15. okt. peale neljandat tundi. Aktus algas dir. J. Adamson'i avasõnaga. Siis esitas IIA reaalk. ja III reaalk. õpet. P. Konsap'i juhatusel kaks laulu „Kodumaale“ ja „Väinölä lapsed“. Hilja Ploom (II g.) deklameeris luuletise „Sügiseleegiad“. Edasi kõneles õpet. M. Teder meie hõimlastest — ungarlastest. Klaveril esinesid Liidia Aarde (V pr.) ja Aime Karm (V pr.). Peale selle esitas Marta Poots (I g.) J. Aho laastu „Kõige salapärasem“. Aktuse lõppsõna ütles dir. J. Adamson. Aktus lõppes hümniga.

Loeng liiklemismäärustest.

14. okt. oli peale neljandat tundi liiklemisnädala puhul koolis loeng liiklemismäärustest. Kõneles hr. Tann Teedeministeeriumist.

Õpilaspere hommikud.

17. X 38, esines IIB reaalk. kl. Klaverisoolaga — Mozart'i „Menuett“ — esines Heli Kirsipuu ja Astra Lauk luges katkendi Aino Kalda teosest „Katinka Rabe“.

24. X 38, esines IIA reaalk. kl. Klassi-koor esitas kaks laulu: „Oh kanarbik. oh lilleke“ ja „Nagu vanast tantsiti“. Klaverisoolo „Chopin'i valss“ kanti ette Aino Kadastik'ult.

Aastapäeva pühitsemise kava.

Aktus kooli ruumes esmasp., 14. nov. kell 11.

Ühiskoraal: Makumardan sind, armuvägi. Vaimulik kõne õpet. J. Kimmel. Avamäng TIG orkester. Avasõna dir. J. Adamson. Meie laul M. Vörk. (Laulab Progümnaasiumi ja Reaalkooli õpilaskoor.)

Kõne: „Eesti kujutava kunsti arengust riikliku iseseisvuse ajal“ . õpet. J. Hirsch. Mu rannikmaa M. Saar. (Laulab Progümnaasiumi ja Reaalkooli õpilaskoor.)

Kooli aruanne dir. J. Adamson. Tervitused.

Lõppsõna ja hümn.

Aastapidu „Vanemuises“ esmasp., 14. nov. kell 18.30.

- I.
1. a) Noor kevad G. Ernesaks.
- b) Rukkirääk J. Jürgenson. (Gümnaasiumi õpilaskoor.)
2. a) Mu rannikmaa M. Saar.
- b) Laulik E. Oja.
- d) Suurt Marit E. Oja. (Progümnaasiumi ja Reaalkooli õpilaskoor.)
3. a) Meie laul E. Vörk.
- b) Mulgimaale J. Simm.
- d) Saarlaste laul V. Nerep. (Ühendatud koorid.)
4. Orelikontserdi sissejuhatus ja kadents d-moll Bach-Stradal. (Klaveril Gümnaasiumi I kl. õpilane Ketsia Rannut.)

II.

5. a) Harjutused rootsi pingil. (Esinevad Progümnaasiumi I ja II klassi õpilased.)
- b) Võimlemine. (Esinevad vanemate klasside õpilased.)
6. Lendlevad sügislehed. (Tantsib Progümnaasiumi I, II ja III kl. õpilaste rühm.)
7. Lootosill. (Tantsib Progümnaasiumi V kl. õpilane Juta Adamson.)
8. Surmaingel. (Tantsib Gümnaasiumi II klassi õpilane Virve Liik.)
9. Šoti paraad. (Esinevad Progümnaasiumi III ja IV klassi õpilased.)

Õpilaste ettekandeid juhatavad: klaverimängus õpet. T. Jakobson; võimlemises õpet. L. Haamer; koorilaulus õpet. P. Konsap; rühmatantsus vil. pr. P. Roove.

III.
Tants.

Kaanelinool vil. E. Mörralt.

